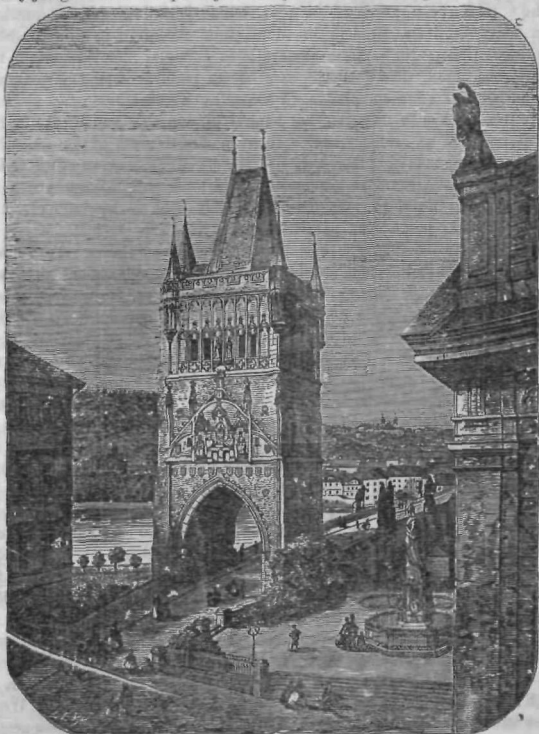

Predmostni stolp v Starem mestu Pražkem.

Nij ga med vami, draga slovenska mladina, morda nobenega, da bi ne bil vsaj nekoliko užé slišal o zlatej Pragi, českem kraljevem mestu. Praga, glavno mesto českega kraljestva, je biser Slovanstva, ki svoje svitle žarke razliva po jugu in severu slovanskega svetá, ter mogočno kliče vse sinove matere Slave k vzajemnemu delovanju. Praga je po svojej okolici najkрасnejše, po svojej legi v sreci Evrope najiménitnejše mesto ter se prišteva po svojem

obsegu in po številu prebivalstva k največjim mestom avstrijskim in sploh evropskim. Praga leži tako krasno, da jo je slavni Humboldt gledé njene lege postavil med najlepša mesta za Carigradom, Napoljem in Lizbono. Hiš šteje preko 4000, prebivalcev blizu do 200.000, trgov 59, ulic 255, katoliških cerkev 57, protestantovskih 4, sinagog 10, in ima 60 cerkvenih in 22 mestnih stolpov.

Praga je plôd zgodovine česke, plôd tisočletnega dušnega in telesnega delovanja naroda českega. Vsaka posamezna dôba, vsak vék, ki ga je česki národ preživel, pretrpel ali veselo prebil, ustavil se je na tem ali ónem delu mesta ter si je na njem vsadil spomenik iz kamenja in rude. Nij ga mesta, ki bi dajalo človeškemu očesu toliko veličastno podobo, in bi tako globoko segalo v človeško dušo, kakor je zlata Praga.

Praga je razdeljena užé od nekdanj v pet mest: Hradčín, Mala stran, Staro mesto, Novo mesto in Židóvsko mesto (Jožefovo). Smihov in Karlin ste prav za prav veliki obližnji predmestji pražkega mesta. Med temi sta Hradčín in Mala stran najstarejši in najlepši, Staro mesto najbolj živo, Novo mesto najnovejše in največje, Židovsko mesto najljudnatejše, a zaradi židovstva, ki v tem mestu prebiva, tudi najnemarnejše. V smihovem in karlinovem predmestju so velikanske tovarnice.

A pustimo vse to na stran, ker napisal bi vam celo knjigo, ako bi vam hotel naštevati in na drobno popisovati znamenitosti pražkega mesta. Tudi nij to danes moj namén, kakor kaže užé napis mojega denašnjega spisa. Rad bi, da vas opozórim samo na predmostni stolp vélikega pražkega mesta, ki ga je začel zidati Karol IV. Ta most véže Malo stran sê Starim mestom in je bil užé večkrat poškodovan po velikih povodnjah. Še le 1502. leta je bil popolnem dodelan. S tega mosta je bil sv. Ivan Nepomučan v reko Veltavol pahnen in utopljen. Na ónem mestu, kjer se je to zgodilo, stoji njegova izbrona vlita podoba, h katerej vsacega leta na dan sv. Ivana Nepomučana (16. maja) priroma na tisoče ljudi iz vseh krajev Česke in Moravske. Po obéh stranéh mosta stoji 30 velikih podob, a na vsakem konci po jeden stolp, v starodavnih časih sezidan. Na stolpu proti Starem mestu (ta stolp vam kaže denašnja podoba) so ljudstvu kazali v 15. in 16. stoletju na sulicah natakne glave ónih nesrečnikov, ki so bili po krvavej sodbi ob glavo dejani. A še drugih znamenitih dogodkov je bil priča ta znameniti stolp. Priča je bil ónih časov, ko je na Pražkem gradu vladal nepozabljivi Oče domovine Karol IV., gledal je slavo bojévníkov Žižkinih, doživeti je moral tudi oni trenotek, ko je Čeh, katerega vsa Evropa nij mogla ugnati, zatiral Čeha. Ta stolp je bil tudi priča grozne pogube Čehov na Belej gori 1618. leta. Po krvavej bitki na Belej gori so bili na tem stolpu celih 10 let v železnih kletkah obešene glave českíh plemenitažev, ki so jim bile odsekane 21. junija 1621. leta na staromestnem trgu. — A znamenit je ta stolp tudi zaradi tega, ker so se tú bojevali pražki dijaki pod jezuitom Jurijem Plahim sê Švedi. Bilo je v tridesetletnej vojni, ko so se Švedje izdajsko polastili Male strani in so počasi začeli prodirati tudi v Staro mesto. Toda zamán je bilo prizadevanje v boji utrjenih Švedov, zamán so poskuševali dobiti mesto z novimi naskoki. Vselej so se vračale švedske trume s krvavimi glavami, vselej so bile rane, ki jim jih je vsekala česka mladež, grozne in neprenesljive. Še le po Westfalskem míru, s katerim se je skončala tridesetletna vojna, ki je česko zemljo zeló opustóšila, prišli so Švedje v Staro mesto, a ne kot zmagovalci in neprijatelji, nego kot gostje.

Še drugi spomini se oživé v naši duši pri pogledu na ta znameniti stolp, a nova dôba je zatemnuje, novo solnce vzhaja nad blaženo Česko in zato naj ne kalí naše nádeje ozir v krvavo preteklost.